

DISCLOSURE SLIDE

Geen (potentiële) belangenverstrengeling	
Financiering onderzoek	Ministerie van VWS
Samenwerking	Fiom

Rutgers

For sexual and
reproductive health
and rights

fiom:

Mis- en desinformatie

Over seksuele gezondheid, anticonceptie,
onbedoelde zwangerschap en abortus in
Nederland

Marianne Cense & Harriët Meiborg

Wat is misinformatie?

Wat komen jullie zelf tegen in de praktijk? (wat hoor je van jongeren?)

Go to

www.menti.com

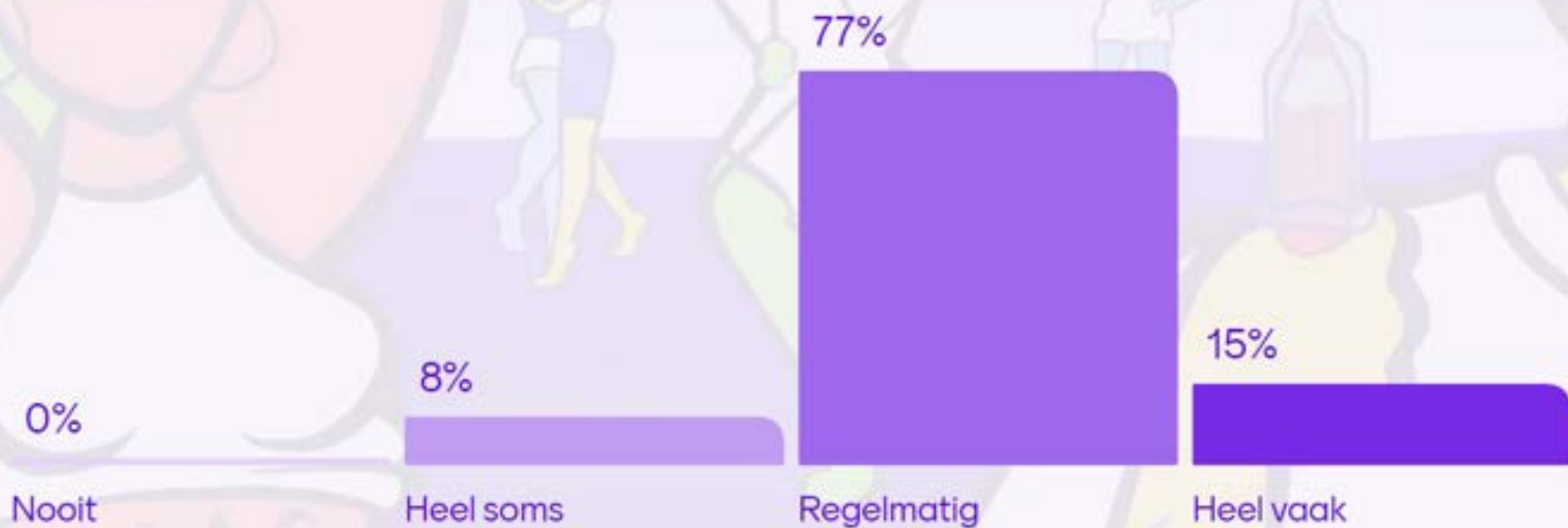
Enter the code

1758 5185

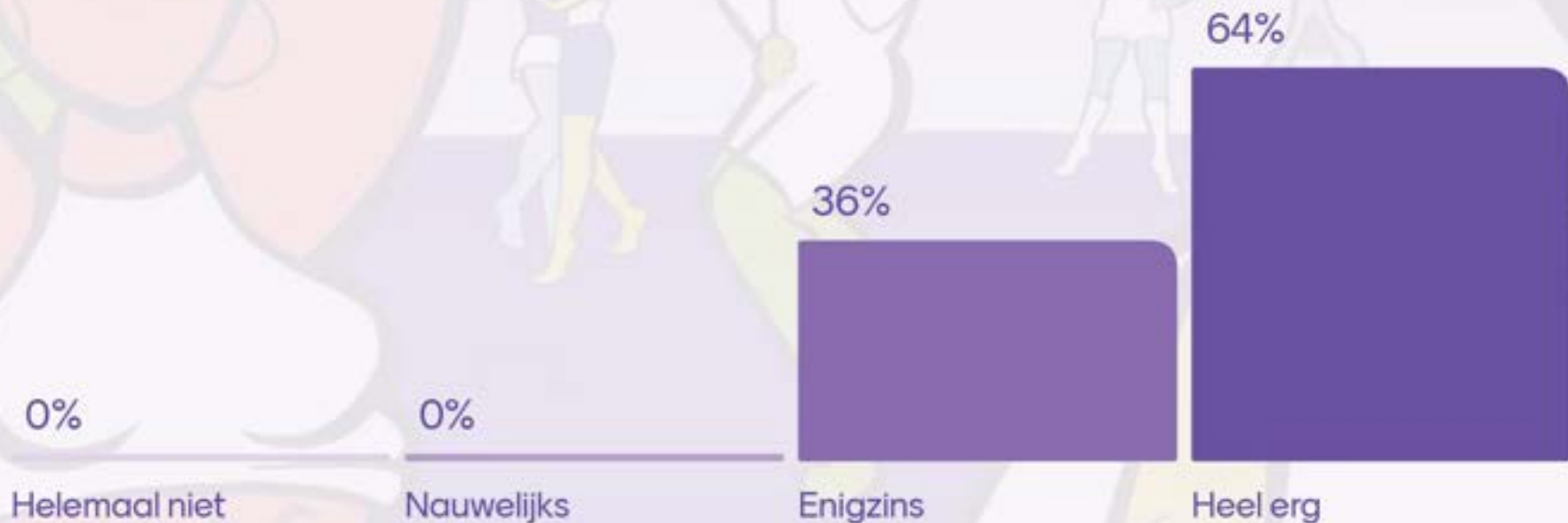
Or use QR code

Hoor je weleens informatie over seksuele gezondheid van jongeren die niet klopt?

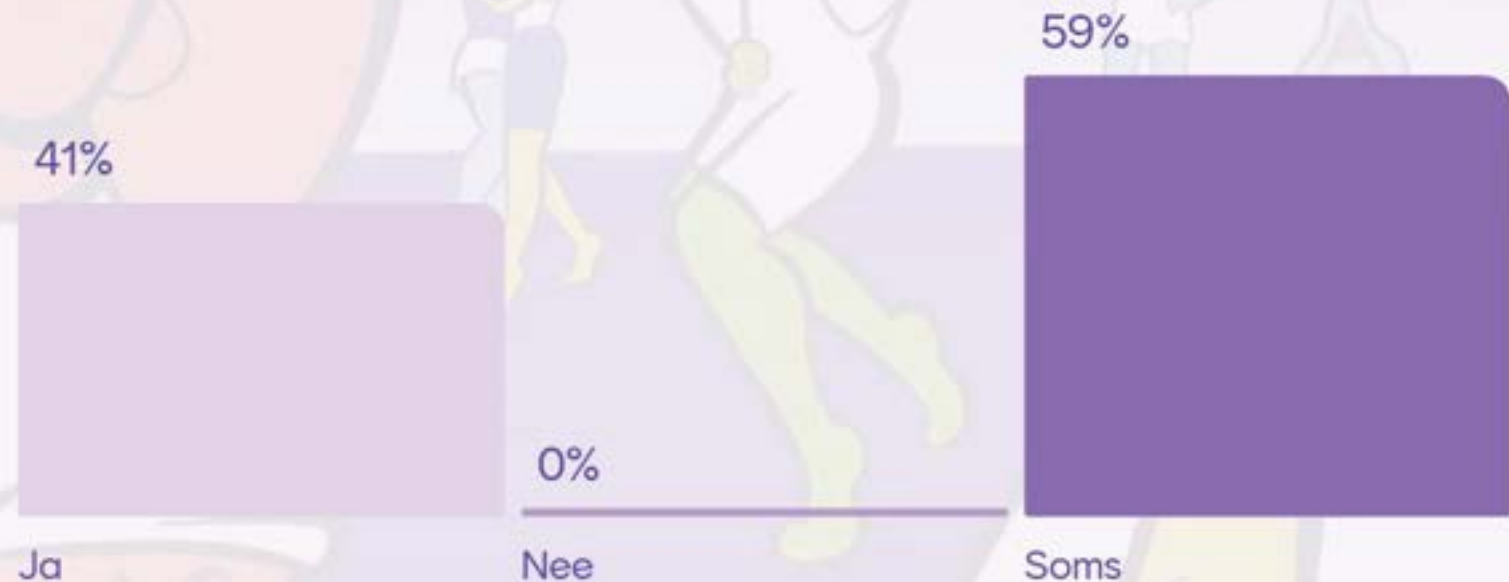

Heb je het gevoel dat jongeren gevoelig zijn voor misinformatie?

Weet jij hoe je moet reageren op misinformatie?

Wat zou er moeten gebeuren om jongeren beter te beschermen tegen misinformatie?

Veel meer gesprekken

Digital Services Act implementeren

Site promoten die wel correct zijn

Social media verbod

TechBro's aanpakken

Meer les hierover op school

Betrouwbare informatie online

Collectieve preventie (in de klas)

Wat zou er moeten gebeuren om jongeren beter te beschermen tegen misinformatie?

Leeftijds passende informatie

Regulatie op social media

Meer info over misinformatie op social media delen

Rolmodellen op social media die juiste info verstrekken

Apps

Positieve rolmodellen

Meer outreach

Leeftijdsgrens social media omhoog

Wat zou er moeten gebeuren om jongeren beter te beschermen tegen misinformatie?

Educatie

Meer betrouwbare content van betrouwbare organisaties op tiktok/insta/social media

Bronnen laten opzoeken, geen chatgpt antwoorden

Investeren VWS

De juiste informatie er tegenover zetten

Meer duidelijke goede makkelijk toegankelijke informatie

Jongeren opzoeken daar waar ze zitten; socials

Gesprek in de klas

Wat zou er moeten gebeuren om jongeren beter te beschermen tegen misinformatie?

Juiste informatie op TikTok

Educatie hoe de juiste informatie te vinden is

Influencers betrekken

Beter informeren over seksuele gezondheid op jonge leeftijd

Duidelijkheid welk kanaal juiste info bevat

Voorlichting op scholen, social media

Leren hoe informatie te zoeken

Digitale platforms moeten verantwoordelijkheid nemen

Wat zou er moeten gebeuren om jongeren beter te beschermen tegen misinformatie?

Meer scholing over mis informatie

Zonder oordeel luisteren naar hun ervaringen

Betrouwbare informatie op de platformen waar jongeren zijn

Strengere regelgeving van influencers etc

Gesprekken met jongeren en les op school

Lessen over herkennen van misonformatie voor kinderen en jongeren

Passend corrigeren

Jongeren kritisch naar bronnen leren kijken

Wat zou er moeten gebeuren om jongeren beter te beschermen tegen misinformatie?

Meer financiering

Meer aandacht en en
tijd eraan besteden

Tegenactie online
invloed schoolaanpak

makkelijk toegankelijke
correcte info en dialoog

In gesprek gaan

Zorgen voor
laagdrempelige plek
voor stellen van vrag

Lessen school.

Relationele en seksuele
vorming

Wat zou er moeten gebeuren om jongeren beter te beschermen tegen misinformatie?

Betrouwbare bronnen markeren op socials

Goede influencers

Online informatie

Meer betrouwbare content creëren

Peers inzetten via social media

Passende scholing

Samenwerkingen aangaan met influencers

Influencers betrekken

Wat zou er moeten gebeuren om jongeren beter te beschermen tegen misinformatie?

Meer condoom campagnes

Lang Leve de Liefde

Mediawijsheid trainingen: aanpakken bij de kern, wanneer weet je of iets klopt? Probleem is breder dan seksuele vorming

Algoritmes op desinfo beter laten werken

Ouders meer betrekken

Proberen te begrijpen waar de (mis)informatie vandaan komt

Uitleg geven hoe misinformation ontstaat; leren hoe ze het kunnen herkennen

Sense.info

Wat zou er moeten gebeuren om jongeren beter te beschermen tegen misinformatie?

Jongeren leren misinformatie te herkennen

Betrouwbare openbare bronnen

Als 'andere' generatie meer binding zoeken met de jongere generatie. Weten wat hun beleevingswereld is.

Ouders ondersteunen hoe ze in gesprek gaan met hun kinderen-jongeren

Sense site promoten

social media campagnes. Eventueel met influencers

Sense.info, infolijn....

Info op school hoe je betrouwbare informatie vindt

Wat zou er moeten gebeuren om jongeren beter te beschermen tegen misinformatie?

Ouders

Een AI systeem dat automatisch de juiste info er meer zit, en aangeeft dat het misinformatie is.

Samenwerken met grote influencers

Uitleg over misinformatie

Ouders betrekken, informeren

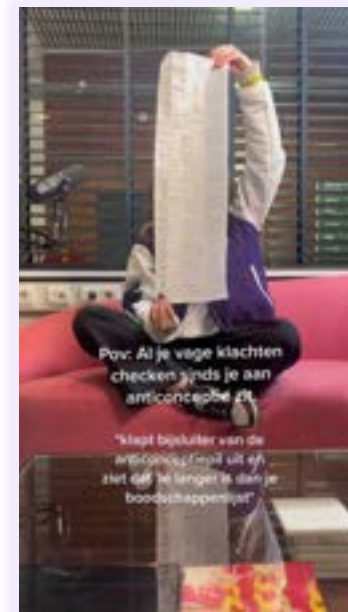
- Een samenwerking tussen Fiom & Rutgers
- Een tweejarig project gefinancierd door VWS
- Doel: inzicht verkrijgen in hoe kenniscentra de impact van mis- en desinformatie over **anticonceptie, onbedoelde zwangerschap en abortus** kunnen verkleinen
- Project fases: onderzoek (2025), strategieontwikkeling, uitvoerings- en communicatie fase (2026)
- Onderzoeksmethoden: **literatuuronderzoek, interviews** met experts, social listening en input vanuit jongeren

Misinformatie & reproductieve gezondheid

- Verschillende vormen, variërend van **feitelijk onjuiste** beweringen tot **sturende, eenzijdige** of anderszins **misleidende** informatie.
- Online content over hormonale anticonceptie vaak eenzijdig negatief, content over natuurlijke methoden vaak eenzijdig positief
- Door algoritmes en negativiteitsbias krijgen negatieve verhalen online meer aandacht
- Soms bevat deze content misinformatie (bijv. van de pil wordt je onvruchtbaar)

Misinformatie & reproductieve gezondheid

- Misvattingen en stigmatiserende beeldvorming rondom wie onbedoeld zwanger raken en hoe het keuzeproces eruit ziet
- Anti-abortus organisaties verspreiden onjuiste informatie over onder meer de risico's en gevolgen van abortus, en bieden soms misleidende keuzehulp bij onbedoelde zwangerschap

Impact en ontvankelijkheid

- Impact van (online) misinformatie op reproductieve keuzes is lastig om vast te stellen
  - **Blootstelling $\neq$ onjuiste overtuigingen $\neq$ gedrag**
  - Reproductieve keuzes zijn gelaagd
  - Maar sociale media platforms kunnen van invloed zijn via ervaringsvalidatie, uitwisseling met leeftijdsgenoten en collectief activisme
- Vanuit de literatuur geen eenduidig profiel van mensen die gevoelig zijn voor (online) misinformatie.
- **Misinformatie ontstaat vaak op plekken waar zorgen leven en waar sprake is van een reeël of vermeend gebrek aan betrouwbare informatie.**

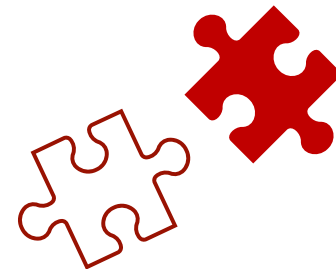
Verspreiders

- Verschillende actoren, afhankelijk van het onderwerp.
- **Anticonceptie:** micro-influencers, pseudo-experts en commerciële partijen, via sociale media, podcasts, peer-groepen en forums.
- **Onbedoelde zwangerschap en abortus:** anti-abortusorganisaties, de internationale anti-rechtenbeweging, politieke partijen en media, via websites, sociale media en campagnes.

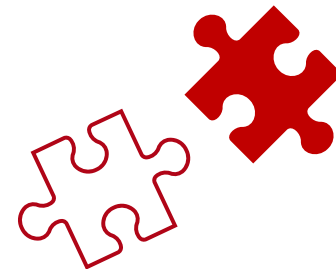
Strategieën en interventies

- **Luisteren en samenwerken met doelgroepen:** Actief inspelen op vragen, zorgen en informatiebehoeften; interventies samen met doelgroepen ontwikkelen; aansluiten bij hun leefwereld en overtuigingen.
- **Prebunken en toegang tot betrouwbare informatie:** Weerbaarheid vergroten door mediawijsheidsinterventies, en door betrouwbare, toegankelijke en transparante online informatie te bieden.
- **Debunken / corrigeren van misinformatie:** Mis- en desinformatie corrigeren waar relevant met alternatieve verhalen en doelgroepgerichte communicatie; juridische stappen en klachtenprocedures strategisch inzetten.

Strategieën en interventies (2)

- **Communicatietactieken:** Effectieve communicatie via empathie, persoonlijke verhalen en counterframing om schadelijke narratieven te ontkrachten; boodschap en bron afstemmen op doelgroep; persoonlijk contact faciliteren.
- **Samenwerken met andere partijen:** Allianties bouwen met andere organisaties en interdisciplinaire samenwerkingen aangaan voor het effectief tegengaan van mis- en desinformatie.
- **Monitoren van misinformatie en publieke opinie:** Social listening gebruiken om circulerende misinformatie, trends en sentiment te volgen; inzichten gebruiken voor gerichte interventies.

Conclusies

- Verschillende vormen van misleidende berichtgeving + vaak een **combinatie** van feiten, ongefundeerde uitspraken, en persoonlijke ervaringen.
- Niet te snel alarmistisch over anticonceptie → maar wel als **signaal** oppakken: veranderende behoeften, vrouwen voelen zich niet gehoord
- Aandachtspunt: desinformatie over abortus als strategie vanuit de **anti-rechtenbeweging**

Hoe verder?

- **Gedeelde verantwoordelijkheid & samenwerken:** kenniscentra, overheden, media, zorgprofessionals
- **Geen gouden aanpak** die altijd werkt.
- **Vervolgonderzoek** nodig naar *impact van misinformatie op individuele keuzes*

Testen van strategieën

- Debunking op socials door Rutgers/Fiom en *peers*: juni – juli
- Lancering videocampagne: september (rondom wereld anticonceptiedag & world safe abortion day)

Meer weten?

Lezen:

- Publiekssamenvatting rapport

Luisteren/ meepraten:

- Interactieve workshop op Fiom kennisdag 9 juni

